

Linda Larsson
Enheten för kommunikation

Möte i användarrådet för kommunikation 22-09-19

Närvarande:

- Åsa Olsson, Formas, Ordförande
- Alexandra Kopf Axelman, Sveriges Kommuner och Regioner
- Alicia Fagerving, Wikimedia
- Sherko Alemdar, Socialstyrelsen
- Hampus Brynolf, Intellecta
- Embla Jernstig, Läromedelsförfattarna
- Hannah Kroksson, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
- Martin Olson, Newsworthy
-

Från SCB:

- Mikael Schöllin, ML/KOM/LEDN
- Karin Hansson, ML/KOM/DUV
- Sara Brinkberg, ML/KOM/IES

Frånvarande:

- Karoline Mellgren, Försäkringskassan
- Lotta Sima, Sveriges Television
- Suzan Hourieh Lindberg, The Social Few
- Linda Larsson, ML/KOM/IES
- Emma Luukka, ML/KOM/RIM

1. Inledning

Mötet öppnades och dagordningen godkändes.

Kommunikationsenhetens tillförordnade enhetschef Mikael Schöllin och rådets ledamöter presenterade sig själva och sin roll i den egna organisationen samt nya ledamöter berättar vad de har för förväntningar på rådet.

2. Kolada

Maria Price, Kanslichef, RKA

RKA är en ideell förening för samverkan mellan staten och SKR; 7 personer jobbar där med att främja kommunala analyser. Staten och SKR är huvudmän för RKA.

- Koladas namn är etablerat och kommer inte att ändras trots att landsting nu heter region.
- Kommuner är de största användarna. Både tjänstepersoner och politiker använder Kolada.
- Statistikens innehåll skiljer en del mellan kommuner och regioner.
- Källor till statistiken är 29 SAM och vissa andra. En del källor köps in (blå cirklar i presentationen)
- API används även av företag som bygger beslutsstödsystem (till exempel Stratsys).
- Det finns en inmatningsfunktion för specifika formulär, till exempel hur mycket energi förbrukar kommunal gatubelysning.
- Ett annat verktyg för kommuner är HME – hållbart medarbetarengagemang, ett sätt att jämföra sådant som enskilda medarbetarenkäter etc. inte medger (gröna bollar i presentationen).
- Det finns även nyckeltalssamlingar, till exempel Agenda 2030 (röda bollar i presentationen).
- Minsta enheten i statistiken kan vara en enskild skola eller ett särskilt boende.
- Kommuner vill ha färskare data, de gillar inte eftersläpningen, t.ex. att idag jobba med siffror från 2019 eller 2020.
- De flesta är sällananvändare (använder Jämföraren). Endast ett fåtal använder Fri sökning.
- En sökning kan enkelt sparas eller delas eftersom varje sökning ger en unik URL.
- Kommuner använder statistiken främst för jämförelser med riksmedelvärdet och över tid (de kan kombineras).
- Det finns ”signalljusmärkning” (grön, gul, röd) för att underlätta jämförelser – ”Hur ligger vi till jämfört med andra kommuner?”
- Varje tabell kan plockas ut i Excel.

Ungdomsenkäten LUPP vill RKA gärna ha med, men den har för låg täckningsgrad (för få kommuner deltar). En tanke är att om man tar in statistik med lägre täckningsgrad kan det motivera fler kommuner att delta, och detta skulle kunna vara aktuellt för LUPP. Mått från MUCF om neet har funnits med, samma mått kan fås från RAMS (kommande BAS) och som publiceras snabbare än det gör från MUCF. Eftersläpning kan vara avgörande för vilken källa man väljer – ju kortare desto bättre.

Sammanfattande tankar från rådet:

Flera ledamöter i användarrådet använder sig av Kolada och ses som en viktig källa till ex. lokala nyheter. Det är viktigt att siffrorna är så färska som möjligt och diskussioner förs med källor om möjligheten att leverera siffror snabbare.

Koladas tydliga målgrupper gör att en enklare tjänst skulle kunna byggas, jämfört med till exempel SCB. Kolada kan även ses som en superförädlare och planeras att finnas med på dataportal.se. SCB:s arbete med metadata (med hjälp av Metasolutions) gör det möjligt för SKR att jobba med att få in Kolada på dataportal.se.

För fler frågor om Kolada kan man mejla till Maria.

3. Ny målbild för SCB:s kommunikation

Mikael Schöllin, Kommunikationsenhetens tillförordnade enhetschef, SCB

Diskussion om SCB:s roll, den nya målbilden och hur intressenter ser på SCB och den förändring som myndigheten genomför.

Mikael presenterade SCB:s nya målbild för kommunikation som utgår från SCB:s regleringsbrev. SCB började att titta på strategin och visionen eftersom det redan finns en del mål där. Vi har fyra prioriterade målbilder: arbetsmarknad (t.ex. BAS), Sveriges ekonomi, säkrad datatillgång, och kommunikation. Målbilden som fanns för kommunikation behövdes spetsas till. Karin Nygren som tidigare var enhetschef på KOM jobbade en del med det, men mer behövs göras.

Olika användare har olika behov, t.ex. expertanvändare: politiker, beslutsfattare, utredare etc. De är kvalificerade användare. En kartläggning av deras behov visar att de behöver mer stöd i att tolka och använda SCB:s statistik.

SCB är ytterst till för medborgarna men det betyder inte att vi direkt vänder oss till dem i alla lägen utan vi använder förädlare.

En viktig sak är att informera om förändringar som görs i SCB:s statistik, t.ex. AKU där förändringar påbörjades 2013 men att det sedan har visat sig att Finansdepartementet inte har fått tillräcklig information om förändringarna. De behöver stöd att tolka statistik med tidsseriebrott.

Kolada är exempel på förädlares plattform.

För att nå målbilden har SCB tagit fram en färdplan.

Ämnesdesign är viktigt, det ligger bakom BAS. Det handlar om att utgå från statistikanvändarnas behov. SCB gör undersökningar men

diskuterar inte alltid direkt med användare utan högre upp i organisationen för att ringa in vad det är statistiken ska besvara.

Inspiration till arbetet med färdplanen har hämtats från bla. ONS (UK) som har en *stakeholder manager strategy* och från CBS (Nederländerna) som har något liknande.

Det är viktigt att SCB har utsedda experter som kan företräda SCB i media. Inspiration kan hämtas från Finland och Norge som med framgång har arbetat på detta sätt med experter.

Struktur och innehåll på scb.se behöver även ses över.

SCB behöver en plan för kommunikation med privata dataleverantörer, till exempel mobiloperatörer.

Sammanfattande tankar från rådet:

Rådets ledamöter känner igen sig i det som SCB berättar om behovet av en ny målbild. Det är ibland svårt att avgöra om den egna organisationen ska vara avsändare eller inte. Öppna data vs. trovärdighet är en annan utmaning.

Den nya målbilden med fokus på expertanvändare upplevs överlag som positiv bland rådets ledamöter. Idén med att jobba mer med förädlare och intresseorganisationer är bra. Det SCB behöver tänka på är att ha beredskap i kommunikationen om något skulle gå fel, eftersom det då blir fel i flera led. Intresseorganisationer är duktiga på att få ut statistiken. Det är lättare att nå ut och få spridning genom text, elevorganisationer än via SCB:s kanaler. Man ska dock vara tydlig med att statistiken kommer från SCB som en viktig och tillförlitlig källa för information.

Rådet har delade meningar om det är svårt eller lätt att hitta i SSD, men något som saknas är bättre metodbeskrivningar som inte är skrivna av experter.

4. Nå elever och lärare

Sara Brinkberg, sektionschef, ML/KOM/IES

Skolan är en prioriterad förädlare av statistiken och kan användas för att öka tilliten till SCB samt öka statistikanvändningen.

SCB har tidigare haft en satsning för unga: Sverige i siffror som riktade sig till skolor med utbildningsmaterial. Arbetet med Sverige i siffror var väldigt resurskrävande och görs inte längre. Det som finns kvar är det tryckta materialet och tips till lärare där de kan använda sig av statistik i utbildningen.

Med den nya målbilden för kommunikation vill SCB arbeta mer med andra (föreläsare) och dra nytta av att det finns andra som har bättre kontakt med och plattformar för unga och lärare än vad SCB har.

Något särskilt positivt i Novus varumärkesundersökning som genomförts på uppdrag av SCB är att de unga (18-29 år) är har störst kännedom och även använder SCB:s statistik mer än de äldre åldersgrupperna.

Exempel på några befintliga och framtida samarbeten:

Mattecentrum: Samarbete som rör matteboken.se (där det finns stort intresse bland föräldrar, barn och föräldrar) och räknestugor med volontärer.

Friends: SCB:s samarbete rör "Mobbingens digitala tvilling" där man kan se hur olika parametrar påverkar mobbing. SCB hjälper till med faktaunderlag.

Wikimedia: Hur kan statistik från SCB användas på Wikimedias olika plattformar? SCB kan t.ex. få in mer statistik och uppdatera artiklar på Wikipedia.

Visualiseringscenter C: finns på Linköpings universitet där det finns en applikation för att visualisera som används på utställningsskärmar. SCB:s uppdrag handlar om att öka användningen av öppna data och få in övriga statistikansvariga myndigheter. Framöver finns planer att kanske skapa en applikation till surfplattor och webben.

Sammanfattande tankar från rådet:

Det tar mycket resurser i anspråk att arbeta via andra. Till exempel är det hög omsättning i ungdomsorganisationerna. SCB:s önskade inriktning mot att använda föreläsare i högre utsträckning kan bli allt annat än enkelt.

vad betyder det att SCB ger bort sitt varumärke till någon annan? Föreläsare, vad innebär det? Wikipedia godkänns inte alltid som en trovärdig källa i alla skolor medan SCB är en trovärdig källa.

Det är bra att rikta sig mot skolor. En väg kan vara att vända sig till de tre elevorganisationerna för att nå engagerade elever. Det är viktigt att nå elever och lärare direkt och inte via skolan. Det finns även andra intressanta kanaler, titta på lärarinfluencers där det finns en stor delningskultur och potentiell spridning.

Att tillgängliggöra data och att bygga förtroende är två olika vägar. Det är viktigt att inte SCB tappar förtroende och kännedom. Två olika kommunikationsstrategier behövs, till exempel förtroendebyggande insatser utan data.

5. Inbjudan till att delta i en offentlig konsultation

Europakommissionen har publicerat en offentlig konsultation om revidering av grundrättsakten för den europeiska statistiken (223/2009). Syftet med initiativet är att skapa förutsättningar för ökad tillgång till data och en modernisering av statistikproduktionen. Nu ges institutioner, företag och medborgare möjligheten att inkomma med synpunkter på förslaget och vi bjuder in våra deltagare i användarråden att [delta i konsultationen](#). Konsultationen är helt öppen och kan spridas. Sista dag 25 oktober.

6. Övriga frågor

Nästa möte förslås hållas i SCB:s lokaler den 23 november 2022.